

Seletuskiri 1.1-6.2 | 1068

põllumajandusministri määruse "Toorpiima käitlemise hügieeninõuded" eelnõu juurde

Sissejuhatus

Määrus eelnõu on ette valmistatud "Toiduseaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seadusega" muudetava "Toiduseaduse" § 26 lõike 3 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 853/2004, millega sätestatakse loomset päritolu toidu hügieeni erireeglid (ETT L 139, 30.04.2004, lk 55–205), artikli 1 lõike 4 ning artikli 10 lõike 8 punkti a alusel. "Toiduseaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seaduse" eelnõu võeti Riigikogu poolt vastu 1. juunil 2006. a.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 853/2004 artikli 1 lõike 3 punkt c ning artikli 1 lõige 4 kohustab liikmesriiki kehtestama nõuded isikute ja tegevuste kohta, mille suhtes ei kohaldata nimetatud määrust: väikeses koguses esmatoodete tarnimisele tootjalt otse tarbijale või kohalikku jaekaubandusettevõttesse, kes tarnib otse tarbijale. Sellist tegevust peab reguleerima siseriiklik õigusakt, mis tagaks määruse 853/2004/EÜ eesmärkide täitmise.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 853/2004 artikli 10 lõike 8 punkt a lubab liikmesriigil säilitada või kehtestada siseriiklikud reeglid, mis keelavad või piiravad otsetarbimiseks ettenähtud toorpiima või toorkoore turuleviimist tema territooriumil. Seega on liikmesriigil kohustus kehtestada väikeses koguses otse tarbijale või jaekaubandusettevõtjale tarnitavate esmatoodete käitlemise nõuded ja toorpiima käitlemise nõuded.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Põllumajandusministeeriumi toidu- ja veterinaarosakonna veterinaartegevuse büroo peaspetsialist Annika Leis (tel 625 6 231). Juriidilise ekspertiisi eelnõule tegi õigusosakonna nõunik Diana Rammul (tel 625 6259) ja keeleliselt toimetab eelnõu sama osakonna peaspetsialist Leeni Silk (tel 625 6523).

Eelnõu sisu

Eelnõus sätestatakse toorpiima käitlemise hügieeninõuded loomapidaja sellises majapidamises ja ettevõttes, kus tegeletakse piima tootmisega (edaspidi *piimatootmisettevõtte*), ning sellise toorpiima väikeses koguses käitlemise hügieeninõuded, mida tootja pakub müügiks, müüb või annab muul viisil tasuta eest või tasuta üle (edaspidi *turustamine*) oma Eestis asuvast piimatootmisettevõttest otse tarbijale.

Nõuded on siseriiklikud ja neid peab järgima tootja, kes soovib müüa oma majapidamises või ettevõttes toodetud toorpiima piimatöötlemisettevõtjale, tarbijale või jaekaubandusettevõtjale, kes otse varustab tarbijat.

Eelnõus sätestatakse toorpiima käitlemise nõuded, sealhulgas nii väikeses kui ka suuremas koguses turustamise nõuded. Määratakse toorpiima väikesed kogused, mida

võib müüa väikeses koguses toorpiima müüa ainult loomapidaja majapidamisest või ettevõttest tarbijale. Suuremas koguses toorpiima müügi korral nii toorpiima töötlejale kui ka tarbijale on vajalik veterinaartõend, mille kehtivusaeg on kuus kuud.

Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 853/2004/EÜ.

Määruse mõjud

Tootjale antakse võimalus enda majapidamisest või ettevõttes toodetud toorpiima väikeses koguses müüa. Väikeses koguses toorpiima võib turustada üksnes tarbijale oma tootmiskohast.

Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse kehtestamisega ei kaasne lisakulutusi riigieelarve vahenditest.

Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. juulil 2006. a.

Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Sotsiaalministeeriumile. Sotsiaalministeerium ei kooskõlastanud eelnõu ning põhjendas seda sellega, et eelnõuga soovitakse laiendada toorpiima müüki, mis on toiduohutuse seisukohalt oluline tagasiminekuks.

Ei saa nõustuda Sotsiaalministeeriumi väitega, et eelnõuga soovitakse laiendada toorpiima müüki, kuna toorpiima müük jaekaubandusettevõttele, sh toitlustusettevõttele toimub samadel alustel kui siiani, täiendavalt lubatakse vaid väikeses koguses toorpiima müük piimatootmisettevõttest otse lõpptarbijale. Väikeses koguses toorpiima võib oma piimatootmisettevõttest turustada juhul, kui on täidetud loomatervise nõuded ning elementaarsed hügieeninõuded. Suuremas koguses toorpiima turustamine ning viimine jaekaubandusse, sh toitlustusettevõttesse toimub veterinaartõendi alusel, mille saamise eelduseks on pidev toorpiima analüüside tegemine. Sellise toorpiima otse piimatootmisettevõttest inimesele müük isiklikuks tarbimiseks on Eestis laialt levinud ega ole põhjustanud ohtu inimeste tervisele

Lisaks soovitab Sotsiaalministeerium täielikult keelustada toorpiima müük, kuigi see on mitme sajandi pikkune traditsioon ning selle keelustamise kohta pole piisavalt kohalikke teaduslikke põhjendusi. Eelnõu on ettevalmistamise käigus läbi arutatud Tervisekaitseinspeksiooni spetsialistidega, kellel kooskõlastusringil ei olnud määruse eelnõu suhtes enam täiendavaid parandusettepanekuid.

Kirjanduse andmetel on värskest lüpsitud toorpiimas palju bioloogiliselt aktiivseid aineid, millel on bakteritevastane toime, varsti pärast lüpsi väheneb tunduvalt bakterite sisaldus piima enda ensüümide tõttu. Toorpiimas on säilinud vitamiinid, ensüümid ja rasvad muutumatul kujul, mis tagab piima kui toiduaine bioloogilise väärtuse.

Lähtudes eeltoodud põhjendustest ning traditsiooniliselt laialdasest toorpiima
tarbimisest Eestis, ei ole võimalik arvestada Sotsiaalministeeriumi ettepanekut
toorpiima müük keelustada.

Ants Noot
Kantsler

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a vertical stroke, positioned to the right of the printed name.